

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Toespraak Voorzitter

Herdenkingsspeech voor Frits Bolkestein

Aan de orde is de herdenking van oud fractieleider van de VVD Frits Bolkestein.

Ik verzoek eenieder daartoe in staat, ook op de publieke tribune, te gaan staan.

Een hartelijk woord van welkom aan de hier familie die hier aanwezig is. De vijf kleinkinderen van Frits Bolkestein in de voorzittersloge. Fijn dat u bij ons bent.

Ook een hartelijk woord van welkom aan de minister en de vicepremier.

"Politiek is ontgoocheling." Deze woorden van Frits Bolkestein bevatten een waarheid die hij zelf als geen ander begreep.

Politiek kan inderdaad een pad van beloften

zijn die moeilijk worden waargemaakt. Maar Frits Bolkestein wist ook dat politiek, ondanks alles, de arena is waar ideeën worden getoetst en waar de toekomst van een samenleving vorm krijgt.

Vandaag staan we stil bij het leven van een man die Nederland veranderde, niet door mee te buigen met de wind, maar door er juist tegenin te gaan.

Frits Bolkestein werd geboren in 1933 in Amsterdam. Als zevenjarige jongen maakte hij mee hoe zijn vader door de Duitse bezetter werd weggevoerd naar Buchenwald. Vier lange jaren zou het duren voordat zijn vader terugkeerde, net op tijd om samen met het gezin de Hongerwinter door te maken.

Deze ervaringen hebben ongetwijfeld hun stempel gedrukt op de jonge Frits.

Toch sprak hij er zelden over. Hij was geen man van sentimenten, maar van ideeën en van principes.

Met een indrukwekkende intellectuele bagage – hij studeerde wiskunde, wijsbegeerte, Grieks, economie en rechten – in binnen- en buitenland en een internationale carrière, bracht Bolkestein een ander perspectief naar Den Haag. "Een goede politicus wordt gevormd door ervaring in de praktijk", zei hij. En die ervaring had hij.

Op 42-jarige leeftijd besloot hij de politiek in te gaan. Naar eigen zeggen omdat hij zich "mateloos zat te ergeren aan de weinig vleierende en desastreuze opvatting van het kabinet-Den Uyl over het bedrijfsleven in het algemeen en over de multinationals in het bijzonder." Het zou het begin zijn van een ongelooflijke politieke carrière.

In 1978 werd hij lid van de Tweede Kamer, later volgden functies als staatssecretaris van Buitenlandse Handel en minister van Defensie. In 1990 werd hij politiek leider van de VVD.

Als fractieleider van de VVD viel hij op door zijn bereidheid om tegen de stroom in te gaan. Het ging dan over onderwerpen als immigratie, de EU, de Turkse uitbreiding van de EU, de NAVO, de uitbreiding van de NAVO, de Irak-oorlog, ontwikkelingshulp.

Ooit was ik aanwezig op een avond in Paradiso in Amsterdam. Daar in het holst van de leeuw waste hij de aanwezige intellectuelen de oren over hun lankmoedige houding tegenover het Sovjet-communisme. Het woord is: soeverein.

Bolkestein voelde zich, zoals hij zelf zij, als een Cassandra: "Een toekomstvoorspeller die niet wordt geloofd, maar achteraf wel gelijk krijgt."

Zijn grootste politieke prestatie was misschien wel zijn bijdrage aan de vorming van het eerste paarse kabinet in 1994, dat een einde maakte aan decennia van christendemocratische deelname aan het kabinet.

Bolkestein was een buitenbeentje. Hij typeerde zichzelf het liefst als 'een Amsterdamse koopman'. Praktisch en nuchter. Tegelijkertijd was hij een intellectueel die met gemak filosofische vraagstukken kon doorgronden.

Van 1999 tot 2004 was hij Eurocommissaris voor de Interne Markt. Ook in Brussel bleef hij zichzelf: kritisch, scherp, nooit bang om alleen te staan.

Vandaag herdenken wij Frits Bolkestein. Ik sluit af met een citaat:

"Iedereen heeft de plicht om het buitengewone uit zichzelf te halen."

Ik denk dat Frits Bolkestein aan die plicht heeft voldaan. Hij heeft het buitengewone uit zichzelf gehaald en daardoor Nederland veranderd.

Ik geef graag het woord aan de vicepremier.

De Voorzitter:

Dank u wel. Ik verzoek u allen enkele momenten stilte in acht te nemen.